

Uw kind duidelijk in beeld

Informatiefolder voor ouders

zeker weten

Uw kind duidelijk in beeld

Informatiefolder voor ouders

Om de ontwikkeling van uw zoon of dochter goed te kunnen volgen, gebruikt men in het basisonderwijs en speciaal (basis) onderwijs het Cito Volgsysteem primair en speciaal onderwijs. Met de bijbehorende LVS-toetsen bepaalt een leerkracht waar uw kind staat in zijn ontwikkeling. Zo kan er perfect worden ingespeeld op de behoeftes van uw kind. In deze folder zetten wij graag voor u op een rijtje hoe de volgtoetsen van Cito in elkaar steken en wat de resultaten betekenen.

Een leerkracht krijgt de hele dag informatie over wat een leerling kan en wat hij nog moet leren. Dat doet hij door beurten te geven, werk na te kijken en toetsen uit lesmethodes af te nemen. Door daarnaast twee keer per jaar de toetsen van Cito af te nemen, kijkt een leerkracht weer even met een frisse blik naar de leerlingen. In veel gevallen komt de toetsuitslag op de toetsen van Cito overeen met wat de leerkracht verwacht. In sommige gevallen levert het echter verrassende informatie op. “Hé, vermenigvuldigen en delen gaat toch beter dan ik dacht.” Of: “Bij spelling kon hij eerst wel goed de ou- en au-woorden onderscheiden, maar dat is nu toch weggezaakt.” Juist dit soort informatie geeft de leerkracht de kans om tijdig bij te sturen en geeft uw kind de beste kans om zijn talenten te ontwikkelen.

Toetsen van Cito

Uw kind maakt zowel toetsen uit de lesmethodes als de toetsen uit het Cito Volgsysteem primair en speciaal onderwijs. Wat is het verschil? De methode-toetsen zijn bedoeld om vast te stellen of uw kind de lesstof die net is behandeld voldoende beheerst. De leerkracht weet zo of hij door kan gaan in de methode of dat herhaling wenselijk is. De toetsen van Cito hebben een ander doel: ze zijn bedoeld om het vaardigheidsniveau van uw zoon of dochter te kunnen vergelijken met het niveau van klasgenoten. Bovendien volgen de leerkrachten zo de ontwikkeling van uw kind nauwkeurig. Hoe dat werkt? De toetsen van een leergebied – bijvoorbeeld Spelling of Rekenen-Wiskunde – zijn door een speciale meettechniek allemaal aan elkaar

gekoppeld. De score van de toets in groep 3 kunt u daardoor bijvoorbeeld vergelijken met die van de toets in groep 4. Zo is direct duidelijk of uw kind voldoende vooruit is gegaan.

Hoe kan het dat mijn kind hoog scoort op de toetsen op de methode, maar minder goed op de toetsen van Cito?

Toetsen uit de methode zijn bedoeld om te controleren of de leerlingen de lesstof beheersen. Ze zijn zo gemaakt dat het merendeel van de leerlingen vrijwel alles goed kan maken. De toetsen van Cito beogen een onderscheid te maken tussen verschillende leerlingen. Door ook moeilijke opgaven in de toets op te nemen, krijgen de betere kinderen de kans om te laten zien wat ze kunnen. Het omgekeerde geldt ook voor de minder sterke leerlingen. Voor hen zijn makkelijkere opgaven opgenomen, zodat ook zij kunnen laten zien wat ze kunnen.

Kijken naar toetsresultaten

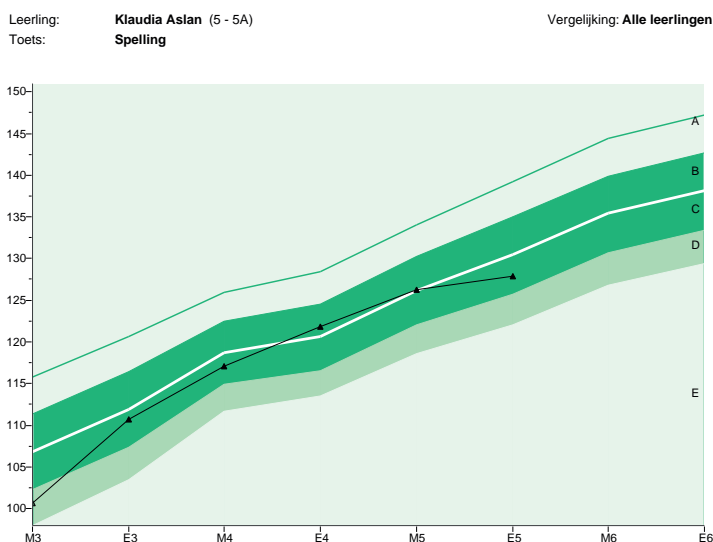
Om de groei goed in beeld te brengen, staan de toetsresultaten in een grafiek: het leerlingrapport. In dit rapport staan de vaardigheidsscores centraal.

Vaardigheidsscores

Nadat een leerling de toets heeft gemaakt, kijkt de leerkracht hoeveel opgaven de leerling goed heeft gemaakt. Om de score van een toets uit groep 3 te kunnen vergelijken met een toets uit groep 4, zet de leerkracht de score om naar een vaardigheidsscore. Dit is een score op een speciale meetlat. Hoe hoger de leerling op de meetlat scoort, des te groter zijn vaardigheid. In groep 3 zal een gemiddelde leerling lager op de meetlat scoren dan in groep 4. Met de meetlat brengen we, net als bij lengte, de groei van een leerling helder in beeld.

Voorbeeld van een leerlingrapport A t/m E

In het leerlingrapport ziet u onderaan de verschillende toetsmomenten. 'M3' betekent Midden groep 3, 'E3' betekent Eind groep 3, enzovoort. Aan de linkerkant ziet u de vaardigheidsscores, oftewel de speciale meetlat. In het voorbeeld hieronder ziet u zes driehoekjes. Dat betekent dat Klaudia zes keer een toets Spelling heeft gemaakt. Klaudia zit nu aan het eind van groep 5. De laatste toets die ze gemaakt heeft is 'E5'.

Figuur 1: Voorbeeld Leerlingrapport A t/m E

Wat ziet u in deze grafiek?

- *De lijn gaat omhoog.* Dit betekent dat de spellingvaardigheid van Klaudia steeds groter wordt: ze gaat dus vooruit.
- *De zwarte lijn volgt niet precies de witte lijn.* De witte lijn laat zien welke groei een gemiddelde leerling doormaakt. Net als bij de groeicurve van het consultatiebureau kunt u tevreden zijn als uw kind ongeveer deze lijn volgt, ook als de scores onder de lijn liggen. Van een klein kind verwacht u immers ook niet dat het ineens een bovengemiddeld groot kind wordt. U verwacht echter wel dat zo'n kind normaal doorgroeit. Bij toetsen werkt het precies hetzelfde: van een leerling met een lagere vaardigheidsscore neemt u niet aan dat hij ineens bij de hoogst scorende leerlingen hoort. U wilt echter wel dat hij een normale groei doormaakt.
- Bij Klaudia loopt tussen M3 en E3 de zwarte lijn steiler dan de witte lijn. Dit betekent dat de Klaudia toen *meer* groei doormaakte dan gemiddeld.
- Tussen M5 en E5 loopt de zwarte lijn *minder steil* dan de witte lijn. Klaudia is het afgelopen jaar *minder* gegroeid in spelling dan gemiddeld. Overigens zal het vaker voorkomen dat de ontwikkeling niet gelijkmatig verloopt. Daarom is het ook van belang om over een wat langere periode de ontwikkeling van een kind te volgen.
- *Het laatste driehoekje zit in het middelste gekleurde vlak.* In de grafiek ziet u vlakken in verschillende kleuren. Deze hebben te maken met de normering. Een punt in het middelste vlak hoort bij een C-score. Dat betekent dat meer dan de helft van de leerlingen een hogere score heeft dan Klaudia.

A t/m E en I t/m V

Om snel te zien hoe een leerling scoort ten opzichte van leeftijdsgenoten, heeft Cito de niveau-indicaties A t/m E en I t/m V ontwikkeld. Deze indelingen zijn gemaakt door de toets af te nemen bij een grote groep leerlingen. De 25% leerlingen met de hoogste score noemen we 'A'. De 10% leerlingen met de laagste score, krijgen de aanduiding 'E'. In tabel 1 staat de verdeling van de scores.

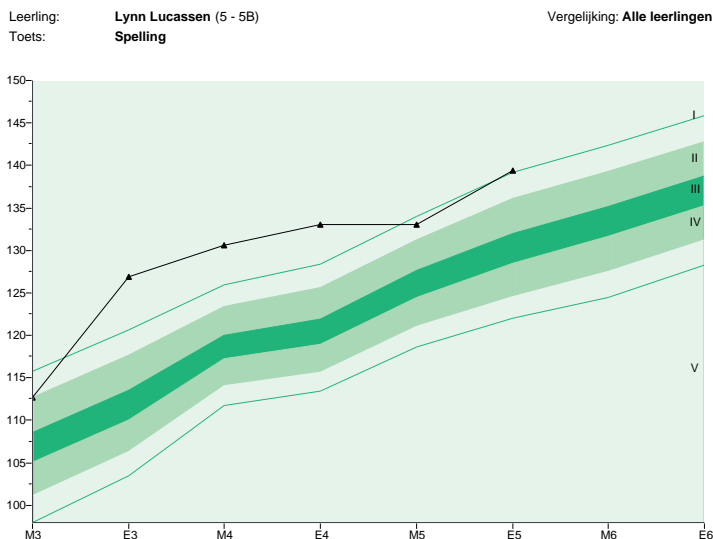
Let op: 'C' is de middelste letter, maar betekent niet dat de leerling gemiddeld scoort. C betekent dat meer dan de helft van de leerlingen een hogere score heeft. C betekent dus dat een kind onder het gemiddelde scoort.

I – V		A – E	
20% hoogst scorende leerlingen	I 20%	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
20% boven het landelijk gemiddelde	II 20%	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
20% landelijk gemiddelde	III 20%	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddelde
20% onder het landelijk gemiddelde	IV 20%	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddelde
20% laagst scorende leerlingen	V 20%	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

Tabel 1: Verdeling over de groepen bij de niveau-indelingen I t/m V en A t/m E

Voorbeeld van een leerlingrapport I t/m V

In onderstaande grafiek ziet u de scores van Veerle bij Spelling. In dit geval heeft de leerkracht gekozen voor de indeling I t/m V. Veerles scores liggen allemaal ruim boven het gemiddelde. Veerle heeft alle keren een I-score. Ook bij leerlingen die bovengemiddeld scoren, is het zinvol om de resultaten in de grafiek goed te bekijken.

Figuur 2: Voorbeeld Leerlingrapport I t/m V

Wat ziet u in deze grafiek?

- De lijn gaat eerst omhoog, maar tussen E4 en M5 loopt de lijn iets naar beneden. Dit betekent dat Lynn in die periode geen groei heeft doorgemaakt in spellingvaardigheid. Bij een gemiddelde groei moet de lijn ongeveer de vorm van het middelste vlak met III volgen.
- Lynn scoort elke keer in vlak I. Dat betekent dat 80% van de leerlingen een lagere score behaalt. Wanneer u alleen naar deze aanduiding zou kijken, valt het echter niet op dat de spellingvaardigheid van Lynn niet altijd groeit. In de grafiek ziet u dat de groei niet altijd gemiddeld verloopt.

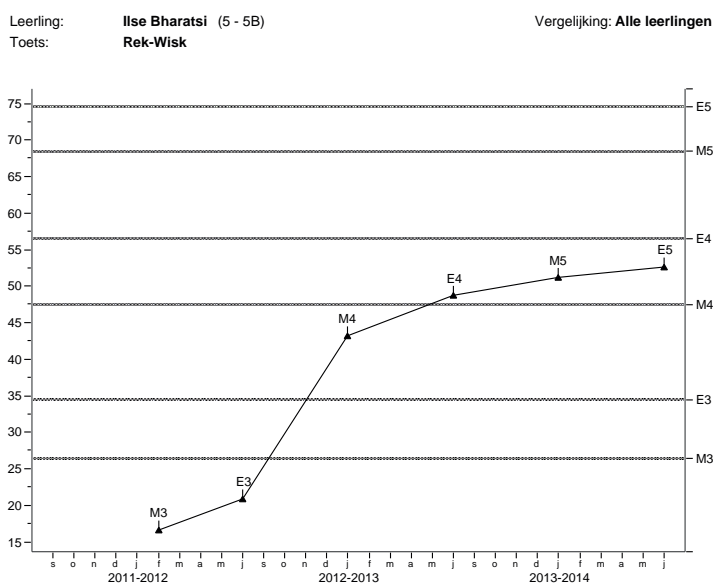
Voorbeeld van een alternatief leerlingrapport

Voor leerlingen die op een eigen niveau werken, levert het kijken naar de scores I t/m V en A t/m E vaak weinig informatie op. Leerlingen met een (forse) achterstand zullen dikwijls een V- of E-score hebben én houden. Deze score zegt niets over de groei die zij doormaken of over de grootte van hun achterstand. Het is daarom belangrijk om ook naar de vaardigheidsscores en functioneringsniveaus te kijken.

Functioneringsniveaus

Functioneringsniveaus geven aan met welke gemiddelde leerling in het reguliere basisonderwijs de vaardigheid van de getoetste leerling te vergelijken is. Stel: uw zoon of dochter heeft op de begrijpend leestoets midden groep 5 een vaardigheidsscore van 8. Deze vaardigheidsscore komt overeen met de vaardigheidsscore van een gemiddelde leerling op het toetsmoment M4. Het functioneringsniveau van uw kind is dus M4. Dit betekent dat uw zoon of dochter qua vaardigheid vergelijkbaar is met een gemiddelde leerling in het reguliere basisonderwijs in januari van groep 4.

In het alternatief leerlingrapport staan onderaan de verschillende schooljaren en de maanden van het jaar. In de grafiek ziet u welke toetsen uw kind heeft gemaakt. In het voorbeeld hieronder ziet u dat Ilse voor Rekenen-Wiskunde de laatste keer toets 'E5' heeft gemaakt: bij het laatste driehoekje staat immers 'E5'. Aan de linkerkant staan, net als bij de andere rapporten, de vaardigheidsscores. In de grafiek staan nu geen gekleurde vlakken, maar horizontale lijnen. Bij elke lijn staat weergegeven wat de gemiddelde score is van leerlingen van een bepaalde groep. Ligt de score van uw kind ongeveer op de lijn waar E4 bij staat? Dan weet u dat de vaardigheid van uw kind overeenkomt met dat van een gemiddelde leerling eind groep 4.

Figuur 3: voorbeeld Alternatief leerlingrapport

Wat ziet u in dit rapport?

- *De lijn gaat omhoog.* Dit betekent dat Ilse groeit in rekenvaardigheid.
- *Bij de laatste toets ligt het driehoekje tussen de lijn M4 en E4.* Dit betekent dat haar score overeenkomt met de rekenvaardigheid van een gemiddelde leerling in de tweede helft van groep 4 (tussen midden en eind groep 4 = M4/E4). Als Ilse gemiddeld zou scoren, dan zou het driehoekje op of dichtbij de lijn E5 liggen. Haar achterstand is dus ruim een jaar.
- *De lijn gaat sinds de afname van toets M4 slechts matig omhoog.* Bij een gemiddelde groei gaat de leerling elk half jaar een functioneringsniveau vooruit. Bij Ilse verwachten we dus dat wanneer ze een vorige keer op niveau M4 scoort, ze een half jaar later op niveau E4 scoort. In de grafiek ziet u dat haar score tussen januari 2010 en juni 2011 is toegenomen van iets beneden M4 naar

iets beneden E4. Haar rekenvaardigheid is dus in anderhalf jaar tijd slechts een half jaar gegroeid.

Nog even de belangrijkste punten op een rijtje

Waar kijkt u naar als u de toetsresultaten van uw kind bekijkt?

- *Gaat de lijn omhoog?* Zo ja, dan maakt uw kind groei door. Zo nee, dan is er iets aan de hand. De verwachting is namelijk dat een leerling vooruit gaat.
- *Gaat de lijn genoeg omhoog?* Bij een normale ontwikkeling zal uw kind steeds ongeveer even goed ten opzichte van leeftijdsgenoten scoren. De witte lijn in het midden tussen B en C of de vorm van vlak III geeft aan hoeveel groei leerlingen gemiddeld doormaken. In het alternatief leerlingrapport kijkt u naar de functioneringsniveaus.
- *Hoe scoort uw kind ten opzichte van leeftijdsgenoten?* Het belangrijkste is om te kijken naar groei. U wilt echter ook weten hoe uw kind nu scoort ten opzichte van leeftijdsgenoten. Hiervoor gebruikt u de indeling in A t/m E, I t/m V of de functioneringsniveaus.

Wilt u meer informatie?

De informatiefolder voor ouders 'Uw kind duidelijk in beeld' is geschreven door Cito. Deze folder is bedoeld voor ouders met kinderen in het basisonderwijs en speciaal (basis) onderwijs. U heeft de informatiefolder via uw school gekregen zodat u een duidelijker beeld krijgt over de manier waarop de school de toetsgegevens van uw kind kan gebruiken.

Mocht u naar aanleiding van de folder vragen hebben, dan kunt u deze stellen aan de leerkracht van uw kind. Zij zullen - indien nodig - contact opnemen met Cito als er nog nadere vragen zijn.

Cito

Amsterdamseweg 13
Postbus 1034
6801 MG Arnhem
T (026) 352 11 11
www.cito.nl

Klantenservice

T (026) 352 11 11
klantenservice@cito.nl

Fotografie: Ron Steemers
februari 2015

